



ים בטוח לאדם ולטבע

מפגש חשיבה לקידום שטחים מוגנים ולהסדרת שימושי פנאי וספורט ימי בטוח בימי התיכון



סיכום מפגש החשיבה

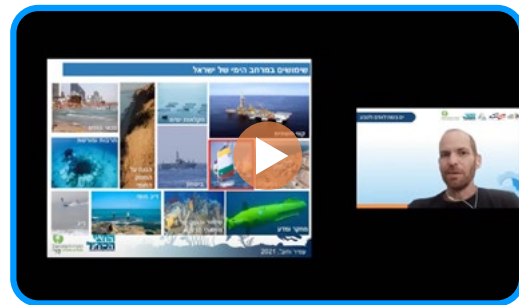
האירוע התקיים באופן מקוון ביום חמישי ה-21.10.21 והשתתפו בו, באמצעות הזום והפייסבוק, כ-100 אנשי ים וכן נציגים מגופי הרגולציה והאכיפה. כ-60 משתתפים לקחו חלק פעיל בדיון המקוון.

מטרות המפגש היו הצגת הקונפליקט הבטיחותי מזווית הראייה של המשתמשים השונים בים, הגופים הרגולטוריים וגורמי האכיפה, ולקיים חשיבה משותפת על פתרונות, הסדרה וניהול. הוצג חזון שהשטחים המוגנים שנועדו לשמור על הטבע והמורשת, ולהגיש אותם לאדם, יספקו לאדם גם חווית ביקור ובילוי בטוחה.



פאנל אנשי ונשות הים: מי אנחנו ולמה אנחנו זקוקים?

בהשתתפות: כפיר פרבדה: שחיין מים פתוחים, מנהל פורום שחיינים | אדם קונסטנטינובסקי: מנהל רשות הצלילה, משרד התרבות והספורט | יעלי אטשטיין: גולשת ותיקה, ביולוגית המתמחה בקיימות ובריאות סביבתית.



המצוי והרצוי: סיכונים בטיחותיים למשתמשי הים והפוטנציאל הטמון בשטחים מוגנים כמרחב טבע ומוקד פנאי וספורט ימי בטוח.

אלון רוטשילד: מנהל 'החצי הכחול' בחברה להגנת הטבע.



רקע

עם הגידול וציפוף האוכלוסייה לאורך החוף והעליה בפופולריות של הספורט הימי, גובר הביקוש הציבורי לשטחי פנאי ונופש ימי, לפעילות במגוון רחב של ענפי ספורט. פעילות **כלי שיט ממונעים** בקרבת החוף, ושימוש ב**ציוד דיג** (רשתות, חוטים, קרסי דיג ואף רובי דיג) בשטח הימי, מהווים **סכנה בטיחותית לפעילות פנאי ונופש** כמו רחצה, צלילה, שנרקול, גלישה, שיט לא ממונע וחתירה בדצועת החוף של הים התיכון בישראל. אם הנושא לא מוסדר והפעילויות המסוכנות לא מוגבלות, הקונפליקט הבטיחותי מועצם בשמורות וגנים לאומיים ימיים - דווקא בשטחים שחלק מהיעוד שלהם הוא לאפשר לציבור גישה לערכים עליהם השטח מגן, ואשר יכולים להוות מרחבים מוסדרים ומנוהלים. מאחר וערכי הטבע והמורשת מהווים גם גורם המושך את המבקרים לבקר ולקיים פעילות ספורט בשטחים המוגנים, הרי שבהיבט זה קיימת **סינרגיה בין איסור דיג וצמצום שיט מנועי לצורך שמירת הטבע ובין פעילות ספורט ימי בטוחה ומוסדרת בשמורות ובגנים לאומיים**.

”סידות ודיג זה דבר משמעותי שמפחיד מאוד את השחינים ופוגע מאוד בספורט וביכולת שלנו ליהנות ממנו”.
כפיר פרבדה, שחיין מים פתוחים.

בעבודה נרחבת שסקרה את השימושים הפוטנציאליים של ספורט ונופש ימי, נמצאה רמת קונפליקטים נמוכה בין ענפי הספורט הימי השונים הפועלים בקרבת החוף. שחינים, גולשי גלים, רוח, סאפ, צוללים, משנרקלים, צלילה חופשית וקיאקים פועלים במקביל, במרחב הימי הצר ובמרחב הזמן, כמעט בלי חיכוכים.

יחד עם זאת, נמצאו מספר ענפי ספורט ימי המצויים בקונפליקט עם משתמשים אחרים:

- **שיט מנועי** הכולל סידות מהירות, אופנועי ים וסידות דיג חוצות נמצא בקונפליקט בטיחותי עם צוללים ומשתמשים נוספים וכן מסתמן כבעל הפגיעה המשמעותית ביותר במערכת האקולוגית
- בנוסף, **פעילות הדיג** נמצאת בקונפליקט בטיחותי עם כמעט כל משתמשי הספורט הימי, הן כתוצאה מסיכון בטיחותי להסתבכות שחינים, צוללים, גולשים ומשנרקלים ברשתות, קרסים וחוטי דיג, והן כתוצאה מהתנגשות בסידות הדיג. נצפתה גם תופעה של הדרת משתמשים, כאשר משנרקלים נמנעים מתא שטח שבו יש ריבוי של ציוד דיג או סידות מנוע.



קונפליקט זה מועצם בתוך שטחים ימיים מוגנים אשר אחד הייעודים המרכזיים שלהם הוא לאפשר לציבור גישה לערכים שעליהם השטח מגן. גישה זו צריכה, מן הסתם, להיות בטוחה, ולכן יש למנוע קונפליקט בטיחותי בין שיט מנועי ודיג לבין שאר המשתמשים. הכלים הבולטים בניהול קונפליקט זה הם הגבלת כניסת כלי שיט לשטחי שמורות וגנים לאומיים בקרבת החוף, וכמובן איסור דיג בשטח המוגן.

לשטחי שמורות טבע וגנים לאומיים ימיים יש פוטנציאל גדול להיות אזורי ים בטוח - אזורים השומרים על ערכי טבע ומורשת, מנישים אותם לציבור, ומונעים פעילות מסוכנת של שיט מנועי בטווח 1-2 ק"מ מהחוף (למעט לצרכי הצלה, פיקוח, תפעול מחקר והנגשת צוללים) ודיג, ובכך מספקים חווית ביקור וספורט ימי מהנה, חוויתית ובעיקר - בטוחה, לכלל משתמשי הים.

"ברגע שזה שמורת טבע, חלה עלינו אחריות כמנהלי המקום לאפשר את הפעילות [ספורט ימי לא ממונע] ושהיא תהייה בטוחה".
אייל מילר, רשות הטבע והגנים.

[למידע נוסף על האדם בשמורות וגנים לאומיים ימיים <](#)



המצב בשטח היום: מותר ואסור בין ספורט

מנועי ודיג לשאר משתמשי הים

שיט מנועי:

1. איסור שיט בתחום חופי רחצה מוכרזים ו-50 מ' נוספים מקצה גבול חוף הרחצה, משני צדיו.
2. איסור שיט מנועי בתחום ה-300 מטרים מקו החוף, למעט גישה מהחוף או אליו מעומק הים במהירות המוגבלת ל-5 קשרים. **מאיסור זה מותרת כיום פעילות סירות דיג, כלומר היא מותרת ללא מגבלת מרחק.**
3. שמירת מרחק של 200 מ' ממצוף עם דגל צוללים.
4. בנוסף לכל הכתוב לעיל, באילת:
 - כלי שיט הגורר אחריו מצנח לא ישוט במרחק הקטן מ-1,000 מ' מהחוף.
 - אופנוע ים לא ישוט במרחק הקטן מ-1000 מ' מהחוף חוף הצפוני ו-500 מ' בשאר החופים.
5. יוזמות עירוניות האוסרות הורדת כלי שיט בתחומי חופיהן אומצו בשנים האחרונות על ידי מועצה אזורית עמק חפר והעיריית נתניה, הרצליה, תל אביב ואשדוד. בחלק מהן הוסדרו מקומות ייעודיים להורדת כלי שיט מהחוף.

לתקנות השיט המלאות <

חופי רחצה מוכרזים:

1. אין לבצע פעילות דיג כלל (צו הסדרת מקומות רחצה).
2. איסור שיט (כפי שפורט תחת תקנות השיט).

חופים מוכרזים מהווים רק 5.6% מרצועת החוף. אולם, פעילות רחצה, שנרקול, שחייה וצלילה נעשית גם בחופים "חסרי סטטוס" המהווים 55% מרצועת החוף ובהם לא מוגדר אם ואיזה פעילויות מותרות או אסורות.

לרשימת החופים המוכרזים, האסורים וחסרי הסטטוס <



דיג:

1. איסור דיג בשמורות טבע ימיות (למעט דיג חכות מהחוף ורישיונות היסטוריים בשמורת דור).
2. דיג חכות מהחוף אסור בשמורת ראש הנקרה אכזיב מצפון לאנדרטה.
3. איסורי דיג בגנים לאומיים ימיים יקבעו בהתאם להוראות התכנית.
4. אין לדוג ברשת בנחלי ים תיכון ובתחום 100 מ' מהנקודה שבה הם נשפכים לים.
5. אין לדוג כלל בחוף רחצה מוכרז (צו הסדרת מקומות רחצה).

לתקנות הדיג המלאות <

למידע נוסף על שמורות טבע ימיות <

החוקים הקיימים: מדבית תחום הים בטווח 1 ק"מ מהחוף אינו בטוח לשחיניים, צוללים, גולשים וחותרים.

איסור שיט ודיג מלא

איסור דיג*

איסור שיט למעט סירות דיג וגישה מהחוף או אליו מהים במהירות המוגבלת ל-5 קשרים. 

יש לשמור על מרחק של 200 מ'. 

איסור דיג ברשת בנחלי ים תיכון

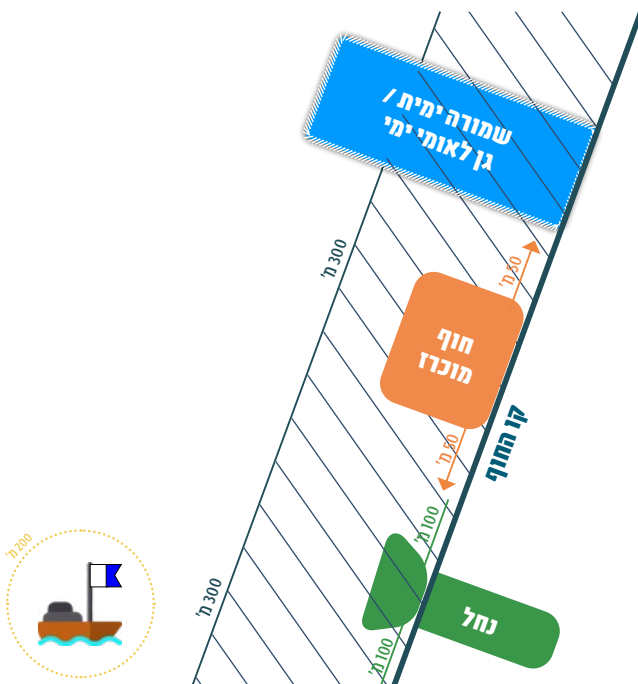
ובתחום 100 מ' מהנקודה שבה הם

נשפכים לים.

*למעט דיג חכה מהחוף ורישיונות היסטוריים בשמורת דור

** דיג חכה מהחוף אסור בשמורת ראש הנקרה-אכזיב מהאנדרטה צפונה.

שימו לב: הורדת כלי שיט מהחוף בתחומי עמק חפר, הרצליה, נתניה, תל אביב ואשדוד - אסורה





הסיכונים הבטיחותיים במצב הקיים -

מדוע הים שלנו אינו בטוח כיום?

1. שיט מנועי

- תקנות השיט כיום לא מאפשרות הפרדה מרחבית בין השימושים כיוון ש:
1. הן לא חלות על סירות דיג. סירות דיג וציוד דיג נמצאים ברצועת ה-300 מ' מקו החוף ומסכנים את הרוחצים. קונפליקט זה בולט במיוחד, משום שפעילות הפנאי והנופש ברצועה הקרובה לחוף היא אינטנסיבית במיוחד.
2. שיט מנועי מותר ללא הגבלה מעבר למרחק 300 מ', כלומר אין הגנה מפני שיט מנועי בטווח שבין 300 מ' ועד 1 ק"מ מהחוף, זאת למרות שחלק משמעותי מפעילות הספורט הימי מתבצעת גם עד טווח זה מהחוף ואף יותר.
3. לא מוגדרים נתיבי כניסה ויציאה של כלי שיט לאורך החוף כולו, אלא רק במקומות מסוימים בהם נעשתה הסדרה של נתיבים אלו מטעם הרשות המקומית.

2. דיג בשטחים מוגנים

- בשמורות טבע קיימות - בפועל עדיין מתקיימת פעילות ענפה של דיג מחכה מהחוף (למעט בחלק משמורת ראש הנקרה-אכזיב). בנוסף, בשמורת דור קיימים רישיונות היסטוריים המאפשרים דיג חופי ברשתות עמידה, דבר שמהווה סכנה בעקבות הציוד עצמו וסירות הדיג הממונעות.
- שטחי ים רבים המיועדים להיות שטחים מוגנים עדיין לא עברו לשלב של הכרזה, המאפשר לרשות הטבע והגנים לאסור בהם את הדיג ולהגביל בהם את השיט המנועי בקרבת החוף. לכן המצב כרגע הוא שכלל אין ניהול וסמכויות אכיפה.

3. חופים ללא סטטוס

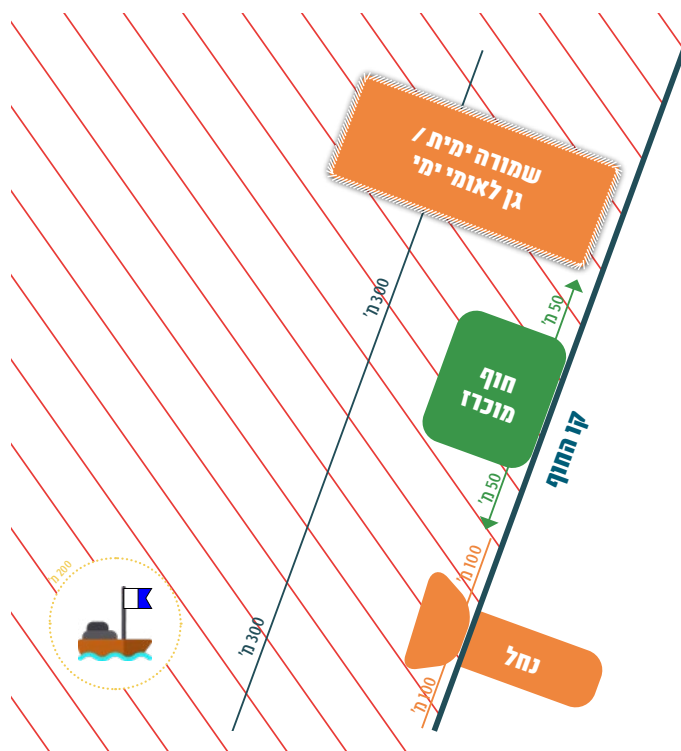
- במרבית החופים טרם הוסדרו כללי השימוש, ובהתאם כללי הבטיחות. בהתאם לזה בחופים אלו אין הגבלות כלל על הדיג והשיט, מעבר לתקנות השיט הקיימות.
לא ברור מה היכולת של הרשויות המקומיות להטיל מגבלות יעילות באמצעות חוקי עזר ולאכוף אותן בצורה משמעותית בשטח הימי.



4. כוחות ויכולות הפיקוח והאכיפה הם מוגבלים, ומפוצלים בין מספר רשויות

”בקיץ האחרון הייתה כמעט תאונה, מדריך שהוריד צלילה מודרכת הסתבך בחוט דיג סביב הצוואר וכמעט נחנק. בנס גם הוא וגם צוללת חסרת הניסיון יצאו בשלום. גם עם כלי שיט ממונעים יש סכנה, לא שומרים על מרחק ממצוף צלילה וגם מרחק מהחוף.”

ד”ר גליה פסטרנק, ההתאחדות הישראלית לצלילה



האם הים שלנו בטוח?

ים בטוח

בטוח חלקית

לא בטוח



המלצות

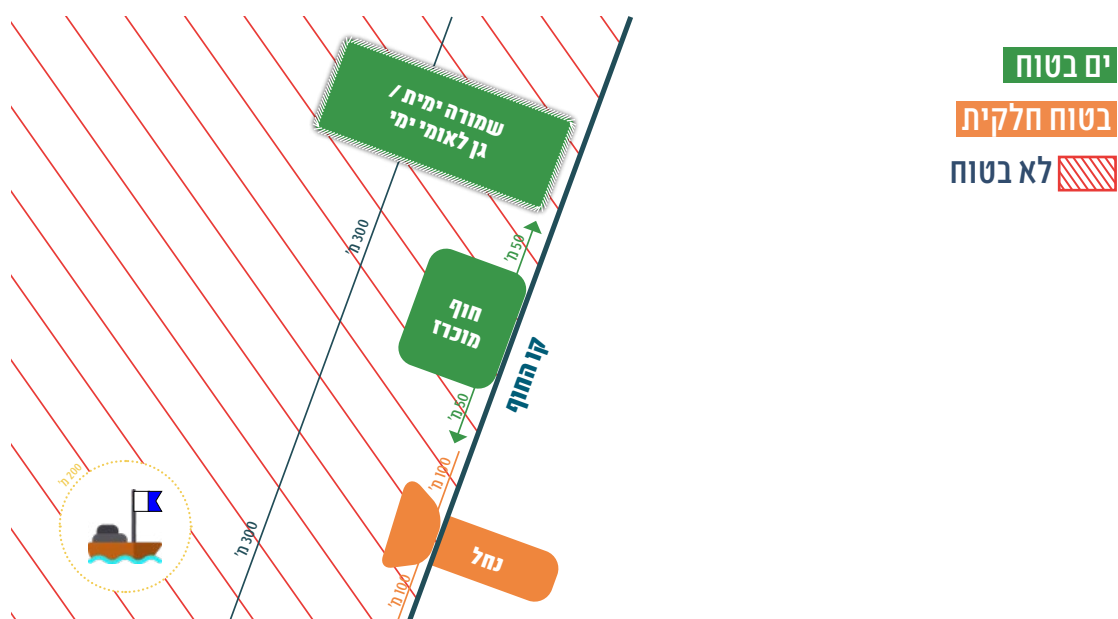
1. קידום שטחי שמורות טבע וגנים לאומיים בהם יאסר הדיג ויוגבל השיט רק למטרות פיקוח, תפעול, מחקר והנגשת צוללים.

הכרזה על שמורות ימיות וגנים לאומיים ימיים תאפשר עידוד ספורט ימי לא מנועי, שתואם את אופי המקום. תיירים יוכלו לשלב בביקורם בטבע פעילויות ימיות - הפלגה בקיאקים, שחייה וצלילה. בישראל מחזיקים כ-200,000 איש ברישיון צלילה עם אוויר דחוס אך רובם צוללים בים סוף ובחו"ל. הבטחת אתרים בטוחים לצלילה עם ערכי טבע ומורשת מרשימים תפתח להם ולתיירים רבים מחו"ל פתח לחוויית צלילה מדרגה ראשונה. בנוסף, הסדרת תשתית מתאימה למסלולי שחיית מים פתוחים ולכלי שיט לא ממונעים תביא לקהל רב יותר בפעילויות מסוג זה, לרווחת הציבור והטבע גם יחד. בשטחים מוגנים אלו, סמכויות הניהול והאכיפה הם בידי רשות הטבע והגנים אשר מטפלים בהסדרת מפגעים כגון דיג מסחרי ושיט מנועי.

- שטחים מוגנים - שמורות טבע וגנים לאומיים ימיים:
 - יש לקיים איסור דיג מלא בשטחים המוגנים, מתוך שיקולים בטיחותיים לצד האקולוגיים.
 - בשטחים מוגנים יש להגביל את השיט המנועי בקרבת החוף, למעט לצרכי פיקוח, תפעול, מחקר, הצלה והנגשת צוללים מבוקרת.

החזון:

שטחים ימיים מוגנים הופכים להיות בטוחים בעקבות איסור מוחלט של דיג והסדרת שיט מנועי בקרבת החוף.





2. חופים ללא סטטוס

הגבלת שיט מנועי בקרבת החוף - יש להגביל שיט מנועי בקו החוף (עד מרחק של 1-2 ק"מ מקו המים), למעט בשטחים בהם יש צורך מוכח כמו מסדרונות מעבר לתוך הים, מרחבי נמל, אזורים תפעוליים ועוד, על מנת להפוך את המרחב החופי למוקד בטוח לפנאי, נופש וספורט ימי לא ממונע לרווחת הציבור כולו.

3. ניהול חופים - כללי

יש להגדיל את מאמצי הפיקוח והאכיפה של הגופים השונים, באמצעות תוספת תקנים וציוד, ולהשלים אותם באמצעות מאמץ רגולטורי ואכיפתי מצד הרשויות המקומיות בחופים ללא סטטוס.



מה הציבור יכול לעשות

נתקלת בעבירה ואת/ה לא בטוח/ה למי לדווח?
דווחו באפליקציית SeaWatch וזה יגיע אוטומטית לגורם הטיפול הרלוונטי!

הורידו למכשיר אפל <<

הורידו למכשיר אנדרואיד <<

איך?	מי אחראי לטפל?	המפגע/עבירה
חייגו 100 או דווחו ב-SeaWatch	השיטור הימי	שיט מנועי בחוף מוכרז
חייגו 100 או דווחו ב-SeaWatch	השיטור הימי	שיט מנועי בתחום ה-300 מ' מקו החוף (למעט דיג חופי)
חייגו 100 או דווחו ב-SeaWatch	השיטור הימי	אי שמירת מרחק מדגל צוללים
חייגו 100 או דווחו ב-SeaWatch	השיטור הימי	מהירות מופרזת בשטחי מעבר
חייגו 106 או דווחו ב-SeaWatch	העירייה הרלוונטית	הורדת כלי שיט מהחוף בתחומי נתניה, הרצליה, תל אביב ואשדוד
חייגו 100 או דווחו ב-SeaWatch	השיטור הימי	באילת: כלי שיט הגורד אחריו מצנח במרחק הקטן מ-1,000 מ' מהחוף
חייגו 100 או דווחו ב-SeaWatch	השיטור הימי	באילת: אופנוע ים במרחק הקטן מ-1000 מ' מהחוף חוף הצפוני ו-500 מ' בשאר החופים.
חייגו 106 או דווחו ב-SeaWatch	העירייה/מועצה המקומית הרלוונטית	דיג בחוף מוכרז
חייגו *3639 או דווחו ב-SeaWatch	רשות הטבע והגנים	דיג מסחרי בשמורת טבע (למעט שמורת דור)
חייגו *3639 או דווחו ב-SeaWatch	רשות הטבע והגנים	דיג חכות מהחוף בשמורת ראש הנקרה-אכזיב (צפונית לאנדרטה)
חייגו *3639 או דווחו ב-SeaWatch	רשות הטבע והגנים	דיג דשותות בנחל או בשפכו
חייגו *691 או דווחו ב-SeaWatch	המשרד להגנת הסביבה	זיהום שמן או דלק במים